

משרד החינוך
המינהל למדע וטכנולוגיה
הפיקוח על מגמת ניהול עסקי ו הנדסת תו"נ

ט"ו אב תשע"ד

11 אוגוסט 2014

אל: מורי מקצועות החשבונאות

מאת: הפיקוח על מגמת ניהול עסקי

מקצוע החשבונאות הוא מקצוע דינאמי המתעדכן באמצעות חוקים, תקנות, צווים והוראות משרד המשפטים ולשכת רואי חשבון.

לאור פניות רבות של מורים מתפרסם קובץ באורים להוראת נושאים נבחרים בחשבונאות. החומר המצוי בקובץ מתחלק לשני חלקים - חומר המחייב את התלמידים ואת המורים בתהליך ההוראה שלהם וחומר העזרה, המיועד אך ורק למורים.

קובץ זה יעודכן לפי הצניין ועל פי הצורך. ניתן למצוא אותו באתר מגמת ניהול עסקי בדף "תוכניות לימודים" הן במקצוע מוביל "מנהל וככלכלה" והן בהתמחות "חשבונאות".

כל חוגר נוסף שיצא על פי הצורך יצורף לקובץ זה.

אנא לקבל פניות נוספות, תגובות או שאלות ולתת מענה לצורכי המורים הן בנושאים אלו והן בנושאים נוספים.

כפי שצוין לעיל, הנכם מתבקשים להבדיל בין החומרים המובאים רק לכם כמורים ולצורכי העזרה בלבד והמסומנים במסגרת צבועה, לבין דגשים המחייבים את התלמיד.

בברכה,

ד"ר מעדנה גרוס

מפא"ר מגמת ניהול עסקי והנדסת תו"נ

רח' השלושה 2, תל אביב 61092 טל. 03-6896157 מזכירה: 03-6896809 פקס: 03-6896199

קובץ ביאורים להוראת החשבונאות -

תוכן העניינים:

מספר החומר	נושא	שיוך לתוכנית לימודים	עמוד
1	סוגיות בנושא חישובי זמן ותאריכי פירעון	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א'	3
2	סוגיות בנושא מס ערך מוסף. התייחסות לשינוי שיעור המע"מ. קיצוז מס תשומות על כיבודים ואירוח. מע"מ בעסקה משותפת. הבהרות לגבי קיצוז מע"מ מכרטיסי חניה, אוטובוס ורכבת. דיווח מקוון. תיקונים 41, 42 לחוק המע"מ – תשלום מע"מ על בסיס מזומן	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות ניהול חשבונות ב'	5
3	התייחסות לנקודות זיכוי, מדרגות מס הכנסה מעודכנות ושיעורי ביטוח לאומי ומס בריאות, ניכוי וזיכוי	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א'	17
4.	נוהל תיקון חשבוניות - ביטול "הודעת חיוב" על ידי הלקוח	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א'	20
5.	הנחת מזומן על הקדמת תשלום המסמך המתלווה להנחת מזומנים	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א'	21
6.	הפיכת רשות הדואר לחברת דואר ישראל	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות ניהול חשבונות ב'	23
7.	מדידת ערך המלאי- תקן חשבונאי מספר 26	ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות ניהול חשבונות ב'	23
8.	כללים חשבונאיים הנחות יסוד, עקרונות ואילוצים	ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות ניהול חשבונות ב'	25
9.	ביטוח פנסיוני חובה	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות	26
10.	חשבונית זיכוי כחשבונית נוספת לתיקון טעויות	יסודות ניהול החשבונות	29
11.	ביטול מטבע 5 אגורות	יסודות ניהול החשבונות פרויקט גמר בחשבונאות	33
12.	הנפקת פנקסי שיקים בלתי סחירים כבררת מחדל	יסודות ניהול החשבונות פרויקט גמר	34
13.	הבהרות בנושאים שונים (שכר משולב, תאריך פירעון ממוצע של מספר שיקים, עיגול סכומים, תאריך רישום פעולת יומן מתקנת, משיכה פרטית (בסחורה)	יסודות ניהול החשבונות ניהול חשבונות א' פרויקטים בחשבונאות ניהול חשבונות ב'	36

1. סוגיות בנושא חישובי זמן ותאריכי פירעון

1. שנה מעוברת

חומר זה מוגש **כחומר העשרה** למורה

במדינת ישראל נמצאים בשימוש שלושה סוגי לוחות שנה :

א. לוח שנה גרגוריאני (אזרחי / עסקית)

ב. לוח שנה עברי

ג. לוח שנה מוסלמי

הרישום החשבונאי נעשה על פי **לוח השנה הגרגוריאני**, המבוסס על שנת השמש, שיש בה 365 ואחת ל-4 שנים 366 ימים, עקב הוספת יום בחודש פברואר, שנועדה לשמור על תיאום בין לוח השנה ובין השנה האסטרונומית. שנה זו נקראת שנה מעוברת. (בשנה רגילה מונה חודש פברואר 28 ימים).

שנה מעוברת היא כל שנה המתחלקת ב-4 אך אינה מתחלקת ב-100 (אלא אם השנה כן מתחלקת ב-400). למשל, 2008 היא שנה מעוברת, אך 1900 אינה שנה מעוברת, מכיוון שהיא מתחלקת ב-100. שנת 2000 היא שנה מעוברת, מכיוון שהיא נחלקת ב-400.

שיטת חישובי זמן לפי ימים מדויקים היא שיטה מובילה בעולם העסקים. לכן בנושאים כגון: חישובי ריבית, קביעת תאריך פירעון של התחייבות, או תאריך גביית חוב ועוד, חשוב ללמד את התלמידים להתייחס בחישוביהם ליום שהתווסף, 29 בפברואר, ולמספר הימים הכולל בשנה שכזו- 366 ימים בשנה, בכל פעם שבשאלה נמסר ששנה X היא שנה מעוברת.

2. תנאי אשראי

בעולם העסקי נהוג להשתמש בביטויים מקצועיים להגדרת תנאי האשראי.

א. **אשראי מוגדר ב N ימים.**

דוגמה : חשבונית שהוצאה ב- 6 בינואר בתנאי אשראי של 20 יום תיפרע ב- 26 בינואר.

ב. **אשראי שוטף:** חשבונית שהוצאה בכל אחד מימי החודש תיפרע יום האחרון של אותו החודש.

דוגמה : חשבונית שהוצאה ב- 3 בינואר בתנאי אשראי שוטף תיפרע ב- 31 בינואר.

ג. **שוטף + N ימים :** חשבונית שהוצאה בחודש מסוים תיפרע כעבור $N+1$ ימים שייספרו מהיום הראשון של החודש שלאחר הוצאת החשבונית.

שימו לב: יום הפירעון אינו נחשב ליום אשראי ועל כן אינו נספר.

דוגמאות

1. חשבונית מס הוצאה ביום 4.11.11 בתנאי אשראי שוטף + 20 .

נובמבר הוא החודש השוטף, ועוד 1+20 ימים בדצמבר. על כן החשבונית תיפרע

ב- 21.12.11 :

2. חשבונית מס הוצאה ב-17 בינואר 2011 בתנאי אשראי שוטף + 40 יום.

<u>מספר ימים</u>	<u>החודש</u>
שוטף	ינואר
28	פברואר
<u>12</u>	מרץ
<u>40</u>	סה"כ

החשבונית תיפרע ב-13 במרץ 2011.

2. סוגיות בנושא מס ערך מוסף

מס ערך מוסף הוטל בישראל לראשונה ב-1 ביולי, 1976 מכוח **חוק מס ערך מוסף**, בעקבות המלצותיה של "ועדת אשר", שעסקה בעניין זה. בישראל המע"מ הוא בשיעור אחיד (למעט חריגים מעטים) על צריכה פרטית וציבורית ובגבייתו עוסקת רשות המסים בישראל (קודם להקמתה עסק בכך אגף המכס ומע"מ).

2.1 שינוי שיעור מס ערך מוסף

שיעור המע"מ משתנה מפעם לפעם, בצו שמוציא שר האוצר, לאחר התייעצות עם ועדת הכספים של הכנסת, כחלק מהמדיניות הפיסקלית של הממשלה.

שיעור המע"מ בבחינות הבגרות יהיה כפי שהיה באחד בספטמבר בתחילת כל שנת לימודים.

חשוב לציין

רצוי שהתלמיד יתרגל חישובי מע"מ לפי שיעורים שונים על מנת להפנים כי שיעור מע"מ יכולים להשתנות בהתאם לחקיקה בכנסת

2.2 עסקאות פטורות

עסקאות שבגינן לא ניתן לנכות את מס התשומות הכרוך באותה עסקה. על העוסק חלה החובה לדווח בדוח התקופתי למע"מ גם על עסקאות פטורות. רשימת העסקאות הפטורות:

- השכרת דירת מגורים ובלבד שהתקופה אינה עולה על 25 שנים ;
- מסירת כל זכות במקרקעין בדמי מפתח ;
- הכנסות של **עוסק פטור** ;
- הפקדת כספים ומתן הלוואות מעוסק למוסד כספי ;
- מכירת נכס שמס התשומות בגינו לא ניתן לניכוי עפ"י דין כגון : מכונית פרטית, דירת מגורים.

2.3 עסקאות על ידי עוסק תושב אילת

2.3.1 על פי הנחיות מס ערך מוסף, **טובין** הנרכשים מעוסק שמחוץ לאזור אילת ע"י עוסק (בלבד !) תושב אילת לצורך עסקו באזור אילת, חייבים במע"מ בשיעור אפס (פרט רשימה מצומצמת החייבת במע"מ בשיעור רגיל, ראה בהמשך).

2.3.2 **שירותים** הנרכשים מעוסק שמחוץ לאילת ע"י עוסק תושב אילת חייבים במע"מ בשיעור מלא (ואינם ניתנים לקיזוז). למעט שירותים המפורטים בהמשך.

2.3.2 **מכירתם** של טובין ושירותים המצויים באזור אילת ע"י עוסק תושב אזור אילת **לצריכה או לשימוש באזור** אילת (למעט רשימת טובין המפורטת בתוספת השנייה, ראה בהמשך) תהא פטורה ממע"מ.

2.3.4 אין פטור ממע"מ על רכישת טובין ואו שירותים הנרכשים מחוץ לאזור אילת ע"י יחידים שאינם עוסקים גם אם הם תושבי אילת

נספח1. לחוזר העוסק בסוגיות בנושא המע"מ להעשרת המורה בלבד

מכירת טובין מעוסק שמחוץ לאילת לעוסק אילתי :

* יוצא דופן -רשימת הטובין החייבים במע"מ בשיעור מלא :

- כלי רכב (למעט רכב עבודה או מסחרי המפורט בתקנות מע"מ).
- טלוויזיה צבעונית (למעט שימוש בבתי מלון).
- מדיח כלים ביתי.
- מייבש כביסה ביתי.
- מערכת וידאו טייפ.
- מערכת סטריאו פונית.
- מקפיא עמוק.
- סיגריות, טבק ומוצריו.
- מצלמת וידאו טייפ.
- תכשיט ושעון שערכו עולה על \$200.

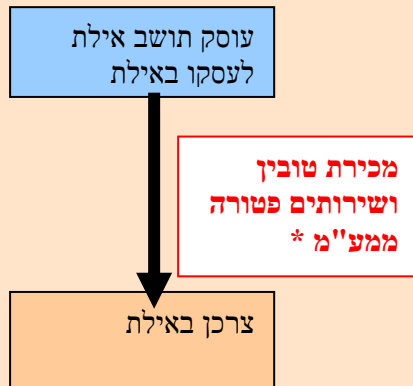
שירותים מעוסק שמחוץ לאילת לעוסק אילתי :

*יוצא דופן : שירותים שכן יחול עליהם מע"מ בשיעור אפס :

- הובלת טובין לאילת.
- שירות שהוא התקנה, הפעלה, תחזוקה או תקינותם של טובין אלה :
- מעליות
- מערכות מיזוג אויר
- מקרר תעשייתי
- מכונה אוטומטית לעיבוד נתונים
- רכב
- שירותי טכנאות שיניים.
- שירותי אדריכלות לבתי מלון.
- רכישת שירותי מלון.
- שירותי ניהול לבתי מלון שאישר המנהל (ראה רשימה) :
- ניהול חשבונות -עריכת דין -ייעוץ מס -ראיית חשבון
- רישום מקרקעין -ייעוץ כלכלי -שיווק של בתי מלון -פרסומים

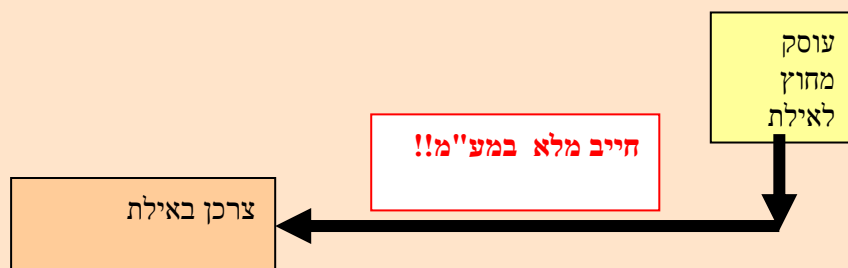
מכירת טובין / שירותים במכירה באילת מעוסק תושב אילת לצרכן באילת :

* יוצא דופן -רשימת הטובין החייבים במע"מ בשיעור מלא :

- כלי רכב (למעט רכב עבודה או מסחרי המפורט בתקנות מע"מ).
- טלוויזיה צבעונית (למעט שימוש בבתי מלון).
- מדיח כלים ביתי.
- מייבש כביסה ביתי.
- מערכת וידאו טייפ.
- מערכת סטריאו פונית.
- מקפיא עמוק.
- סיגריות, טבק ומוצרים.
- מצלמת וידאו טייפ.
- תכשיט ושעון שערכו עולה על \$200.

מכירת טובין/ שירותים מעוסק שמחוץ לאילת לצרכן תושב אילת :

ניכוי למס תשומות בגין הוצאות שוטפות של רכב פרטי ושל טלפון סלולארי

חומר העשרה למורים בלבד.

- ניכוי מס תשומות בגין הוצאות שוטפות (כגון דלק, שמנים, תיקונים וכדו'), של **רכב פרטי** :

מס התשומות ניתן לניכוי עפ"י סעיף 38(א) לחוק ביחד עם הכללים שנקבעו בתקנה 18 לתקנות, בדבר ניכוי מס תשומות כאשר מדובר בתשומה מעורבת, דהיינו : התשומה היא גם לשימוש בעסק וגם לשימוש שלא לצורכי העסק. להלן הכללים :

א. אם השימוש ברכב הוא במלואו אך ורק לצורכי העסק, ניתן לנכות את מלוא מס התשומות.

ב. אם השימוש הוא מעורב, ניתן לנכות את מס התשומות לפי יחס השימוש לצורכי העסק.

אם לא ניתן לקבוע את יחס השימוש, מס התשומות ינוכה עפ"י מבחן עיקר השימוש, דהיינו :

- אם עיקר השימוש הוא לצורכי העסק, ינוכה $\frac{2}{3}$ מגובה מס התשומות.

אם עיקר השימוש הוא שלא לצורכי העסק, ינוכה $\frac{1}{4}$ מגובה מס התשומות.

- ניכוי מס תשומות בגין רכישה של **טלפון סלולארי** והשימוש בו על ידי העוסקים במשק :

1. עוסק, שרוכש טלפון סלולארי לשימוש בעסקו ולצורך עסקאותיו החייבות במס, רשאי לנכות $\frac{2}{3}$ ממס התשומות הכלול בחשבונית המס שהוצאה לו כדין בגין רכישת המכשיר (עפ"י תקנה (ב)(2) לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו 1976 -). זאת מהטעם שמעצם טיבו של המכשיר הוא משמש בשימוש מעורב, דהיינו : גם לצורכי העסק וגם שלא לצורכי העסק, אך ההנחה היא כי עיקר השימוש הוא לצורכי העסק.

האמור מתייחס למצב בו נעשה שימוש מעורב ובלתי מסוים במכשיר ובהנחה שעיקר השימוש במכשיר הינו לצורכי העסק. עוסק אשר יכול לקבוע במדויק את השיעור היחסי של השימוש במכשיר לצורכי העסק (כגון על ידי פירוט שיחות וכדו'), יוכל לנכות את מס התשומות בהתאם.

האמור לעיל, יחול לגבי ניכוי מס תשומות בגין הרכישה והשימוש של אמצעי תקשורת מכל סוג שהוא (לרבות טלפונים סלולאריים, מערכת אלחוטית, מערכת רדיו טלפון נייד וכדו')

יש ליישם כלל זה גם למקרים שבהם העוסק רוכש טלפון סלולארי ונותנו לעובד לצורכי עבודתו, ומשלם את דמי השימוש השוטף במכשיר.

2.4 קיזוז מע"מ על כיבודים ועל אירוח

חוזר זה בא להבהיר התייחסות חשבונאית לעניין מס תשומות על כיבודים ואירוח ולהנחות, כיצד להורות ולתרגל נושא זה.

על מנת ליצור בידול בין ההוצאות כיבודים והוצאות אירוח מסתמכים על פרשנות לחוק המע"מ שמתבססת על תקנות מס הכנסה.

א. מס תשומות על כיבודים

משנה"ל תשס"ח נכנס לתוקפו שינוי בתוכניות הלימודים לגבי קיזוז מע"מ על אירוח ועל כיבודים, לפיו קיזוז מע"מ על כיבודים יהיה **בשיעור מלא**, בהסתמך על תקנה 18 לתקנות מס ערך מוסף לגבי תשומות מעורבות (אשר חלקן עסקי וחלקן אישי/לא עסקי) ועל תקנה 2 (1) לתקנות מס הכנסה. תקנה 18 קובעת כי מקום שעיקר התשומות המעורבות שימשו לפעילות עסקית רשאי העוסק לדרוש להכיר בהן בחלקיות על פי החוק. מאחר ואין הגדרה במסגרת **חוק מע"מ** ו/או תקנותיו להגדרת "כיבוד", מסתייעת הפרשנות בתקנה 2 (1) לתקנות **מס הכנסה**, הכוללת הגדרה לכיבוד, כהוצאות כיבוד לאורחים המבקרים במקום העיסוק וכן לעובדים, הכוללת "שתיה קרה או חמה, עוגיות וכיוצא באלה...". הכוונה במונח "כיוצא באלה..." היא לכיבוד **"קל"** וזה **אינו** כולל ארוחה עסקית וכד'. (יש לציין כי על כל הנאמר לעיל יחול מבחן הנסיבות והסבירות, שכן התשומה, כמו גם ההוצאה, צריכה להיות בייצור הכנסה וכפופה לסעיפי מגבלות ההיגיון וסבירות רמת ואופי ההכנסה).

ב. מס תשומות על אירוח

משנה"ל תשס"ח יש לדייק בהתייחסות למונח "אירוח" לצורך קיזוז מס תשומות, להבהיר ולתרגל את השוני שבין אירוח של אדם מחו"ל לבין אירוח של אדם מהארץ לעניין זה, לפיו ניתן לקזז מס תשומות רק מהוצאות אירוח של אדם מחו"ל (תקנה 16 לתקנות המע"מ ותקנה 3 לתקנות מס הכנסה).

לסיכום :

<u>כיבודים</u>
קיזוז מס תשומות בשיעור מלא כנגד חשבונית מס מתאימה.
<u>אירוח</u>
הוצאות בגין אירוח אינן מותרות כלל בקיזוז, למעט אירוח של אדם מחו"ל.

מצ"ב דוגמה המתארת יישום חוזר זה בתוכנית הלימודים.

תרגיל דוגמה : ניהול קופה קטנה

(שימו לב בדוגמה זו התייחסות להוצאות כיבוד ואירוח בלבד.)

בתאריך 1.3.07 התמנה מר גל גפן למנהל קופה קטנה. וקיבל דמי מחזור במזומן בסכום של 1,500 ₪ אסמ' 876.

בדוגמה זו שיעור המע"מ 16.5%

להלן תשלומים ששולמו מקופה קטנה במהלך חודש 3/07 :

2.3.07 כיבודים (תה קפה סוכר) 110 ש"ח אסמ' 54

4.3.07 אירוח אדם מחו"ל 700 ש"ח אסמ' 264

15.3.07 ארוחה עסקית 280 ש"ח אסמ' 85

26.3.07 אירוח 150 ש"ח אסמ' 356

נדרש : לערוך דוח קופה קטנה

פתרון מוצע ראשון דוח קופה קטנה לחודש מרץ

יום	נתקבל	פרטים	אסמ	סה"כ הוצאות	כיבודים	אירוח	מע"מ
1.3	1,500	דמי מחזור חודש 3	876				
2.3		כיבודים	54	110	95.23		14.77
4.3		אירוח אדם מחו"ל	264	700		606	94.00
15.3		*ארוחה עסקית	85	280		280	-----
26.3		*אירוח ספק	356	150		150	-----
	1,500	סה"כ		1,240	95.23	1,036	108.77
		יתרה		260			

פתרון מוצע שני דוח קופה קטנה לחודש מרץ

יום	נתקבל	פרטים	אסמ	סה"כ הוצאות	כיבודים ואירוח	מע"מ
1.3	1,500	דמי מחזור חודש 3	876			
2.3		כיבודים	54	110	95.23	14.77
4.3		אירוח אדם מחו"ל	264	700	606	94.00
15.3		*ארוחה עסקית	85	280	280	-----
26.3		*אירוח לקוח	356	150	150	-----
	1,500	סה"כ		1,240	1,131.23	108.77
		יתרה		260		

- מאחר ולא צוין "אירוח אדם (לקוח/ספק) מחו"ל" יש לראות במונח זה כאירוח של אדם מהארץ

2.5 מע"מ בעסקה משותפת

סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 [להלן - "חוק מע"מ"], קובע: "עוסקים שהם אזרחים ישראלים כהגדרתם בסעיף 1א(ב), שמקום עסקם הקבוע והמתמשך הוא בישראל, שביקשו להירשם כאחד, רשאי המנהל לרשום אותם כך, ומשנרשמו יראו אותם לעניין חוק זה כשותפים; שר האוצר רשאי לקבוע תנאים לרישום עוסקים כאחד."

סעיף 128 לחוק מע"מ קובע:

"(א) עסקה שעשה שותף בשותפות רשומה, או שעשו מי שרואים אותם כשותפים לפי סעיף 56, במהלך עסקי השותפים - יראוה כאילו עשתה אותה השותפות, אם לא הוכח להנחת דעתו של המנהל היפוכו של דבר."

(ב) עסקה שנעשתה בידי שותפות שאיננה רשומה, או בידי שותפות שהוקמה לביצוע עסקה פלונית, או נעשתה עסקה בידי כמה עוסקים במשותף, לא יראו אותה כעסקה של שותפות אלא כשל כל שותף או עוסק לחוד, לפי חלקו, זולת אם ביקשו השותפים להירשם כעוסק אחד. ביקשו כאמור, יראו אותם כאחראים, ביחד ולחוד, לכל חובה, חוב, מעשה או מחלל הקשורים באותו ענין."

2.6 הבהרות לגבי קיזוז מע"מ מכרטיסי חניה, כרטיסי אוטובוס /רכבת ומוניות

כרטיסי חנייה **אינם** חשבונית מס ואין לרשום מע"מ למרות שהם כוללים מע"מ. אם יש חשבונית מס על חנייה, המע"מ מותר לקיזוז בתנאי שההוצאה הזו מוכרת לניכוי (היא הוצאה במסגרת התפקיד ולא הוצאה של החזר לעובדים). כך גם בעניין כרטיסי אוטובוס ורכבת. אם מבקשים ומקבלים חשבונית מס - אפשר לרשום מס תשומות. נסיעות במונית: עד 259 ₪ (נכון ליולי 2012 פלט המונה של המונית הוא חשבונית מס ומס התשומות הכלול בה מותר לניכוי למרות שאין עליו את שם הלקוח.

2.7 דיווח מקוון למע"מ

במסגרת תיקון מס' 37 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, שונה חוק מס ערך מוסף בכל הנוגע לאופן הדיווח התקופתי, וכיו"ב. בעקבות התיקון, יידרשו העוסקים לדווח באופן מפורט על עסקאותיהם והתשומות ששימשו לביצוען. בדיווח המפורט באופן מקוון (on-line), יכלול העוסק מידע מפורט על העסקאות והתשומות הנוגעות לתקופת הדיווח. חובת הדיווח המקוון תחול על חייבי מס שונים, כהגדרתם בחוק על פי היקף וסוג פעילותם. חובת הדיווח המקוון תחול על העוסקים באופן הדרגתי, כמפורט בזה:

החל מינואר 2010, תחול חובת הדיווח המקוון על עוסקים שמחזור העסקאות שלהם גבוה מ - 4 מיליון ₪ בשנה, והחייבים לנהל מערכת חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה על פי הוראות ניהול פנקסי חשבונות שנקבעו לפי סעיף 130 לפקודת מס הכנסה, וזאת בנוסף להגשת הדוח התקופתי למע"מ.

החל מינואר 2011, תחול חובת הדיווח המקוון על עוסקים שמתקיים בהם אחד או יותר מהקריטריונים הבאים :

- שמחזור העסקאות שלהם גבוה מ - 4 מיליון ₪ בשנה (ללא תלות בשיטת ניהול החשבונות).
- חייבים בניהול מערכת חשבונאות בשיטה הכפולה לפי הוראות ניהול פנקסים (ללא תלות בגובה מחזור עסקאותיהם).

על אף האמור, על מנת להקל על הטמעת הרפורמה בדיווח המפורט למע"מ, אישרה וועדת השרים לענייני חקיקה ביום 31 ביולי 2011 הצעה לתיקון החוק, לפיה יידחה מועד התחילה של תיקון מס' 37 בשנתיים, עד ליום 1.1.2014, ויחד עם זאת, תורחב באופן הדרגתי אוכלוסיית החייבים בדיווח המפורט בשנים 2012 ו-2013 לעומת אוכלוסיית החייבים בדיווח כאמור בשנת 2011 (להלן: "הצעת החוק"). יודגש כי הוראות הצעת החוק ייכנסו לתוקפן רק לאחר שיושלמו הליכי החקיקה במליאת הכנסת.

ככל ותאושר ההצעה לתיקון החוק, חובת הדיווח המפורט תחול בשנים 2012 ו-2013 על עוסקים, מלבד"רים ומוסדות כספיים, כמפורט להלן :

עוסקים אשר חייבים מכוח הדין בהכנת דוח כספי מסוג מאזן וכן במינוי רואה חשבון מבקר או מבקר חשבונות אחר כאמור בסעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות, ומחזור עסקאותיהם השנתי לשנת 2011 או 2012 (בהתאמה) עולה על 500,000 שקלים חדשים.

עוסקים שאינם חייבים בהכנת מאזן ובמינוי רואה חשבון מבקר או מבקר חשבונות כאמור, ומחזור עסקאותיהם לשנת 2011 או 2012 (בהתאמה) עולה על 1,000,000 שקלים חדשים.

מלבד"רים אשר מחזורם השנתי לשנת 2010 או 2011 (בהתאמה) עולה על 20 מיליון שקלים.

מוסדות כספיים אשר מחזורם השנתי לשנת 2010 או 2011 (בהתאמה) עולה על 4 מיליון שקלים.

ניתן לראות הנחיות מפורטות לביצוע הדיווח המקוון באתר של רשות המסים בישראל.

<http://ozar.mof.gov.il/taxes/heshbonotMekuvan.htm>

2.8 תיקונים 41 ו- 42 לחוק מע"מ - תשלום מע"מ על בסיס מזומן:

לאחרונה, נכנסו לתוקפם שני תיקונים לחוק מס ערך מוסף שנועדו להקל על כמה עסקים קטנים בתשלומי המע"מ. התיקונים מגדירים מחדש (לעוסקים המפורטים בתיקון) את "מועד החיוב במס" לתאריך קבלת התמורה. כלומר, העוסק שהתיקון חל עליו רשאי להוציא חשבונית מס רק בעת קבלת התמורה, וכתוצאה מכך הוא יעביר את המס למע"מ רק לאחר שהתמורה התקבלה.

שיטה זו מכונה "מע"מ עם קבלת תמורה" או "מע"מ על בסיס מזומן" (בשונה ממע"מ על בסיס מצטבר).

עד לתיקון, מע"מ על בסיס מזומן היה נחלתם של כמה סקטורים כמו לדוגמה בעלי מקצוע חופשיים, כגון: רופאים, רואי-חשבון, עורכי דין וכולי. התיקון לחוק נועד להקל על מקצת מן העוסקים הקטנים.

א. תיקון 41 (1.1.11)

תיקון זה חל על עוסק נותן שירות שמחזור העסקאות שלו עולה על 15 מיליון שקלים חדשים וחלה עליו החובה לנהל פנקסי חשבוניות לפי תוספת י"א להוראות מס הכנסה.

ב. תיקון 42 (31.3.12)

1.ב ב-31.3.12 נכנס לתוקף תיקון 42 לסעיף 47 (א1) בחוק מע"מ אשר אוסר על קונה לדרוש חשבונית מס לפני התשלום בגינה, **אם המקבל אמור לדווח למע"מ על בסיס מזומן**. דרישה שכזו תחשב עבירה על החוק. שינוי זה מאפשר לעוסקים הקטנים לממש את זכותם לדווח למע"מ על בסיס מזומן (רק לאחר קבלת הכסף) וזאת מבלי להיאלץ להתמודד עם לחצים מצד לקוחות גדולים הדורשים חשבוניות מס לצרכיהם.

2.ב הקלה על יצרנים קטנים - הוראת שעה (חוק ההתייעלות הכלכלית)

יצרנים שמחזורם השנתי הוא עד 1,950,000 ₪ (שיש להם עד 6 מועסקים) יוכלו לדווח במשך שנה מיום פרסום החוק לפי מועד חיוב על בסיס מזומן

בעת עסקה של מתן שירות (תיקון 41) או אספקת מוצר (תיקון 42) ינפיק העסק הזמנה למקבל השירות וכן ירשום את העסקה ב"ספר הזמנות", ברישום יפורט תאריך העסקה, שם המזמין וכתובתו, תיאור השרות המוזמן, הסכום לתשלום ותנאי התשלום.

רק לאחר קבלת התשלום בעבור השירות / המוצר ינפיק העסק חשבונית מס וידווח למע"מ.

בכל מקרה על פי סעיף 46 לחוק המע"מ **המועד להוצאת חשבונית יהיה תמיד תוך ארבעה עשר יום ממועד החיוב במס**, בין אם מועד החיוב הוא על בסיס מצטבר ובין אם על בסיס מזומן ובלא תלות במחזור העוסק או בתוספת הספציפית שחלה עליו לפי הוראות ניהול ספרים.

ככל התרשמים כולל בחינות , בחינות הכרות בכתב וא"פ (פרויקט),
אם לא הולך הסטוס של העסק והתאמתו לתיקון 41, 42 לחוק מע"מ
יש להתייחס באופן אוטומטי לעוסק המנהל את דיווחי המע"מ שלו על
בסיס מצב.

מיותר לציין שכל המורה לאחד את התיקון ואת ההשלכות שלו על ניהול
המע"מ כולל תיעוד ככל תהליך הוראת המקצוע
יתרה מזאת, בפרויקט לא ישנן הנחיות המפרטות את הדרישה ליישום
התיקונים האלה.

דוגמא

קבלת שירות מעוסק (נותן שירות) המדווח למע"מ על בסיס מזומן

- א. בעת קבלת השירות מקבל העסק (הכול לים) מנותן השרות (המחשבל) הזמנה בה מפורט:
תאריך העסקה, שם המזמין וכתובתו, תיאור השרות המוזמן, הסכום לתשלום ותנאי
התשלום.

תאריך קבלת השירות	עוסק מורשה מס' 877444123		"המחשבל" עבודות אחזקה ותיקוני מערכות חשמליות	
	→		תאריך: 5.6.12	
	הזמנה מספר 7788			
	המזמין: "הכול לים" מוצרי ספורט ימי רחוב האלמוגים 34 רמת ים			
	סכום		פרטים	
בהנהלת החשבון של העסק מ"השירות (השם) לא נרשם דמי	2,900		תיקון קצר כללי והחלפת ארון חשמל (כולל מע"מ)	
	2,900		סה"כ לתשלום כולל מע"מ	
		שוטף + 30		תנאי תשלום
חתימת מוציא ההזמנה המחשבל חתימת המזמין הכול לים				

בהנהלת החשבונות
של העסק מקבל
השירות (הכול לים)
לא נרשם דבר.

ב. בתאריך התשלום מנפיק נותן השירות (המחשכל) חשבונית מס/קבלה או חשבונית מס וקבלה

תאריך
התשלום,
תאריך הנפקת

בהנהלת החשבונות של
העסק מקבל השירות
(הכול לים) תרשם
חשבונית המס /קבלה

הדיווח למע"מ יתבצע
פי מועד הנפקת חשבו
המס.

עוסק מורשה
מס' 877444123

עבודות אחזקה ותיקוני מערכות חשמליות

תאריך : 31.7.2012

חשבונית מס/קבלה מספר 630

לכבוד : "הכול לים" מוצרי ספורט ימי רחוב האלמוגים 34 רמת ים

פרטים	סכום
תיקון קצר כללי והחלפת ארון חשמל	2,500
סה"כ	2,500
מע"מ 16%	400
סה"כ לתשלום:	2,900

המחאות:

מס' שיק	בנק	סניף	ז"פ	סכום
1458	12	761	31.7.2012	2,900
מזומן				
סה"כ				2,900

חתימה : המחשכל

ג. הקדמת תשלום - תשלום לפני המועד שצוין בהזמנה.

הנחת מזומנים על הקדמת התשלום תחושב לפי מספר ימי ההקדמה **ומסך כל הסכום לתשלום כולל מע"מ** ותיירשם בחשבונית המס/קבלה המונפקת בעת התשלום. אין צורך להנפיק חשבונית נפרדת בעבור ההנחה.

בדוגמה שלעיל אם שולם בעבור העסקה מוקדם יותר מתאריך התשלום שצוין בהזמנה במקום ב - 31.7.2012 שולם ב- 1.7.2012, הקדמה של 30 יום, בהנחה של 6%.

עוסק מורשה מס' 877444123		"המחשכל" עבודות אחזקה ותיקוני מערכות חשמליות		
תאריך: 01.07.2012				
חשבונית מס/קבלה מספר 630				
לכבוד: "הכול לים" מוצרי ספורט ימי רחוב האלמוגים 34 רמת ים				
פרטים		סכום		
תיקון קצר כללי והחלפת ארון חשמל		2,500		
הנחה על הקדמת תשלום		(14.30)		
2,900 * 6% * 30/365 = 14.30				
סה"כ		2,485.70		
מע"מ 16%		397.71		
סה"כ לתשלום:		2883.41		
המחאות:				
מס' שיק	בנק	סניף	ז"פ	סכום
1458	12	761	31.7.2012	2883.41
מזומן				
סה"כ		2883.41		
חתימה: המחשכל				

ההנחה מחושבת
מהסכום כולל מע"מ
שהיה על מקבל
השרות לשלם אלמלא
הקדים את תשלומו

נספח 2. לחוזר העוסק בסוגיות בנושא המע"מ להעשרת המורה בלבד

תקנה 23 לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 [להלן - "תקנות מע"מ"] דנה בדיווח של עוסקים אחדים בתיק מאוחד, והיא קובעת:

"(א) עוסקים שנרשמו כעוסק אחד יגישו דו"ח תקופתי אחד על כל עסקאותיהם וכך יגישו גם כל דו"ח אחר שיידרשו, אלא אם נקבע או הורה המנהל אחרת.

(ב) דו"ח תקופתי כאמור לא יכלול עסקאות שעשו עוסקים בינם לבין עצמם.

(ג) הוראות תקנת משנה (ב) לא יחולו על עסקה אשר הקונה לא רשאי על פי דין לנכות את מס התשומות הכלול בחשבונית המס שהוצאה בגינה."

● בהתאם לסעיף 128 לחוק מע"מ ולתקנה 23 לתקנות מע"מ - כאשר מבצעים העוסקים עסקאות בינם לבין עצמם, במסגרת העסקים שלשמם נרשמו בתיק המאוחד [להלן - "העסקאות"], קיים פטור מדיווח על העסקאות האמורות, אלא אם כן הקונה אינו רשאי לנכות את מס התשומות הכלול בחשבונית שהוצאה.

החוק מתייחס אל רישומם של העוסקים במשותף כאל מעין יצירה של שותפות, שנועדה למנוע בירוקרטיה חסרת תכלית של החלפת חשבוניות בכל הנוגע לעסקאות המתבצעות בין העוסקים לבין עצמם [ראה, לעניין זה, ע"ש 218/87, בעניין רבד גד בע"מ נ' גובה המכס (מיסים ג/1 ה-126)].

● **בהדגשה: אם אחד השותפים בתיק המאוחד הוא בעלים של עסק פרטי נפרד, שאינו קשור לשותפות, והוא מבצע עסקה עם השותפות, יראו אותה כאילו התבצעה עם צד שלישי והיא תחויב במע"מ.**

● **בהבהרה:** עסקה בין השותפים לא תיחשב, בהכרח, עסקה של השותפות או עסקה הכרוכה בשותפות; ובהיעדר כל קשר בין הפעילות העסקית המשותפת לבין העסקה הנידונה הזו - תחויב העסקה במע"מ.

מהו איחוד עוסקים?

החוק מאפשר לכמה עוסקים להירשם כאחד לעניין דיווח לצורך חוק מע"מ. לאחר רישום כעוסק מאוחד רואים אותם לעניין מע"מ כשותפים. תנאי לרישום כזה הוא ניהול פנקסי חשבוניות במשותף. חברות קשורות, שותפים ושותפויות רשאים להירשם כאחד גם אם פנקסי החשבוניות של כל אחד מהם נערכים בנפרד. איחוד עוסקים נועד להקטין את מספר הדו"חות המוגשים לרשות ולאפשר לעסקים לקזז את החיובים (העסקות) והזיכויים (התשומות). עסקים רבים מנצלים את איחוד העוסקים לקזז מס תשומות שהיה נמנע אילו היה מדווח בנפרד.

* הוצאת חשבונית בין עוסקים מאוחדים

יש הגורסים כי אין חובה להוציא חשבונית בביצוע עסקות בין העוסקים הרשומים יחד. בתקנות נקבע כי דו"ח תקופתי מאוחד לא יכלול עסקות שעשו עוסקים בינם לבין עצמם למעט עסקה אשר הקונה לא רשאי על פי דין לנכות את מס התשומות הכלול בחשבונית המס שהוצאה בגינה. לכן לדעתי חובה להוציא "חשבונית מס" מלאה בין העוסקים הרשומים יחד. עמדה זו מתחזקת לאור דרישות מע"מ בדו"ח החדש.

3. התייחסות לנקודות זיכוי, מדרגות מס הכנסה מעודכנות ושיעורי ביטוח לאומי, מס בריאות והטבות מס.

א. נקודות זיכוי

בעקבות תנועת המחאה החברתית נוספו אמות מידה חדשות למתן נקודות זיכוי:

החל מיום 1.1.2012 יתווספו נקודות זיכוי כלהלן:

1. **הורה יחיד שילדיו בחזקתו ואישה נשואה**, יהיו זכאים לנקודת זיכוי נוספת בעד כל ילד, משנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שבה מלאו לו חמש שנים.
לעניין מיהו הורה יחיד - הורה שבן זוגו נפטר או שרשום במרשם האוכלוסין בלא פרטי ההורה השני (סעיף 11 בטופס 101).

2. נקודות זיכוי לגברים:

גבר זכאי לנקודות זיכוי בעד כל אחד מילדיו שהם פעוטות, וכן **אב לפעוט במשפחה חד הורית** שיש לו פעוטות ושאינם בחזקתו, זכאי אף הוא לנקודות זיכוי כלהלן **בעבור כל פעוט**:

- (1) נקודת זיכוי אחת בשנת לידתו של הפעוט ובשנת המס שבה מלאו לו שלוש שנים;
- (2) שתי נקודות זיכוי בשנת המס שלאחר שנת לידתו של הפעוט ובשנת המס שלאחריה.

ב. מדרגות מס הכנסה

מדי תקופה מתעדכנות מדרגות מס הכנסה ונקודות הזיכוי על פי החלטת שר האוצר. ישנה חשיבות רבה בהרחבת אופקיו של התלמיד ובהסבר השלכות תיקוני החקיקה במסגרת הוראת נושא משכורת.

יש לחשוף את התלמיד לנתוני אמת ולכן רצוי להחזיק לוח ניכויים מעודכן והאחרון שפורסם על ידי פקיד השומה.

למען הסר ספק, אין התלמידים צריכים לדעת את הנתונים בעל פה.

בבחינת הבגרות ימסרו להם נתונים שעל פיהם יהיה עליו לפתור את השאלה.

ביום 18.12.2007 התקבל בכנסת בקריאה שנייה ושלישית תיקון מס 160 לפקודת מס הכנסה שעיקרו הפחתת מדרגות המס בגין הכנסה חייבת מיגיעה אישית ולגבי הכנסה חייבת של יחיד שמלאו לו 60 שנים.

בטבלה הבאה מוצגות מדרגות מס הכנסה חודשיות לשנת 2014, מעודכנות לאחר השינויים כתוצאה מוועדת טרכטנברג.

מס מצטבר	מס מקסימלי למדרגה	שיעור המס במדרגה	גובה ההכנסה
₪ 528	₪ 528	10%	מ-0 ₪ ועד 5,280 ₪
₪ 1,050.20	₪ 522.20	14%	מ-5,281 ₪ ועד 9,010 ₪
₪ 2,098.10	₪ 1,047.90	21%	מ-9,011 ₪ ועד 14,000 ₪
₪ 3,958.10	₪ 1,860	31%	מ-14,001 ₪ ועד 20,000 ₪
₪ 11,380.30	₪ 7,422.20	34%	מ-20,001 ₪ ועד 41,830 ₪
₪ 23,764.30	₪ 12,384	48%	מ-41,831 ₪ ועד 67,630 ₪
		50%	על כל שקל נוסף

ג. זיכוי וניכוי ממס הכנסה

ניכוי

סכום המופחת מההכנסה החייבת במס (לפני חישוב המס) כך שחישוב המס מבוצע על הסכום הנותר מהשכר החייב לאחר ההפחתה.

הניכוי מביא להקטנת המס לתשלום. סכום הניכוי מוגבל לתקרה מוגדרת. דוגמה לניכוי: חישוב בקופת גמל/פנסיה לעצמאים (סעיף 47 לפקודת מס הכנסה).

דוגמה להשפעת הניכוי על חישוב המס וסכומו

הכנסתו של עצמאי – 20,000 ₪ בחודש. הוא מפריש מדי חודש 500 ₪ לקופת פנסיה.

סכום ההפרשה (500 ₪) ינוכה מההכנסה והמס יחושב רק על 19,500 ₪.

זיכוי

המס מחושב מכל ההכנסה, וממנו מופחת סכום הזיכוי.

דוגמה לזיכוי: נקודות זיכוי.

דוגמה להשפעת הזיכוי על חישוב המס וסכומו

הכנסתו החודשית של שכיר היא 20,000 ₪. לעובד זה מגיעות 4.25 נקודות זיכוי (ערך נקודת זיכוי באוגוסט 2012 – 215 ₪).

סכום המס המחושב על פי המדרגות לשכר זה:	₪ 3,871.40
פחות סכום הזיכוי המגיע לעובד בעבור נקודות הזיכוי:	$4.25 \times 215 = 913.75$
סכום המס לתשלום:	2,957.65

ד. שיעורי ביטוח לאומי ומס בריאות

למען הסר ספק, אין התלמידים צריכים לדעת את הנתונים בעל פה.

בבחינת הבגרות ימסרו להם נתונים שעל פיהם יהיה עליו לפתור את השאלה.

שיעורי דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות לשכירים תושבי ישראל מגיל 18 עד גיל הפרישה, באחוזים מהשכר החל מ- 01.01.2014

מחלק השכר שמעל 60% מהשכר הממוצע ועד ההכנסה המרבית החייבת בדמי ביטוח (שיעור מלא) - ₪ 43,240			מחלק השכר שעד 60% מהשכר הממוצע - (שיעור מופחת) - ₪ 5,453			
מעסיק	עובד	סך הכול	מעסיק	עובד	סך הכול	
3.45%	0.40%	3.85%	6.75%	7.00%	13.75%	דמי ביטוח לאומי
----	3.10%	3.10%	----	5.00%	5.00%	דמי ביטוח בריאות
3.45%	3.50%	6.95%	6.75%	12.00%	18.75%	סך הכול

את העדכונים ניתן למצוא באתרי האינטרנט הבאים:

<http://www.mof.gov.il> : אתר מס הכנסה

<http://www.btl.gov.il> : אתר ביטוח לאומי

4. נוהל תיקון חשבוניות-ביטול "הודעת חיוב" על ידי הלקוח

על פי הוראות החדשות לניהול פנקסי חשבוניות ספרים מיום 29 בינואר 2004 ניתן לתקן חשבונית שגויה באחת הדרכים הבאות:

1. החשבונית המקורית טרם נשלחה ללקוח - תבוטל החשבונית תוך הצמדת המקור להעתקים.
 2. החשבונית נשלחה ללקוח - תשלח הודעת זיכוי בסכום התיקון רק על ידי הספק ללקוח.
- בוטלה האפשרות להוציא הודעת חיוב ע"י הלקוח בשל חשבונית בסכום עודף שהוצאה על ידי ספק, והדרך היחידה לתקן חשבונית שנשלחה ללקוח הנה להפיק לו חשבונית זיכוי.

נוסח הוראות סעיף 23 א' המתוקן:

במקרים בהם בוטלה העסקה, כולה או מקצתה או שונו תנאיה או נתגלתה טעות בחשבונית או שונה סכום החשבונית מסיבה כלשהי, ינהג הנישום (הספק) בהתאם להוראות סעיף 23א, כנוסחו לאחר התיקון האמור:

1. טרם יצא מקור החשבונית מרשות הנישום וטרם דיווח עליה כדין בדוח התקופתי, תבוטל החשבונית, תוך ציון המילה "מבוטל" על גבי המקור וההעתקים והצמדת המקור אליהם.
2. יצא "מקור" החשבונית מרשות הנישום (הספק), יש לנהוג ע"פ אחת מהחלופות הבאות:
 - 2.1 יתקן הנישום (הספק) את סכום החשבונית שתוצא לאחר מכן לאותו לקוח, ע"י רישום לאחר סכום החשבונית:

2.1.1 את סכום החיוב או הזיכוי ובלבד שסכום זה לא יעלה על סכום החשבונית.

2.1.2 מספר החשבונית שאליה מתייחס התיקון.

2.1.3 הסיבה לשינוי הסכום.

2.1.4 הסכום המתוקן.

- 2.2 אם תוך תקופת הדיווח לפי חוק מע"מ לא נערכה ללקוח חשבונית נוספת, רשאי הנישום (הספק) להוציא הודעת זיכוי.

3. הוצאה ללקוח הודעת זיכוי כאמור בסעיף 2 לעיל, רשאי הנישום (הספק) להקטין בהתאם את סכום המכירות ואת החיוב במע"מ, בתנאי שנתקבל אישור בדבר קבלת הזיכוי ע"י חתימת הלקוח, או אישור מסירה בדואר רשום או אישור באמצעות פקס.

5. הנחת מזומן על הקדמת תשלום

הנחת מזומן מוענקת ללקוח שהקדים ושילם חובו במלואו או בחלקו לפי תנאי האשראי שסוכמו מראש עם הספק.

5.1 האפשרויות לקביעת הנחה על הקדמת תשלום:

5.1.1 כסכום מוגדר

5.1.2 כאחוז מוגדר מסכום החוב ללא התייחסות לתקופת הקדמת התשלום: כאשר מצוין במפורש שאין התייחסות לתקופת הקדמת התשלום או כאשר ההנחה נרשמת בגוף חשבונית המס שהונפקה בעת ביצוע העסקה.

5.1.3 כאחוז מוגדר מסכום התשלום ובהתייחס למספר ימי הקדמת התשלום: אחוז ההנחה הוא אחוז שנתי (גם אם לא צוין במפורש שהוא שנתי) ולכן יש לחשב את ההנחה כמו שמחשבים ריבית.

5.2 האם על הסכום המתקבל יש להוסיף מע"מ או שהסכום כבר כולל מע"מ?

בהעדר פרטים מנחים האם ההנחה כוללת מע"מ או שאינה כוללת מע"מ יש לראות בהנחה הוצאה/הכנסה ממונית שעליה יש להוסיף מע"מ.

לדוגמה:

לכל העסקים הבאים יש לקוח שחובו בסך 40,000 ₪ (כולל מע"מ) היה אמור להיפרע בעוד חודשיים. חשב את הסכום ששילם הלקוח בקיזוז ההנחה על הקדמת תשלום.

1. העסק "יפתח" העניק ללקוחו 200 ₪ הנחה בעבור הקדמת תשלום חוב בסך 40,000 ₪.
2. העסק "עיצובי חן" מעניק ללקוחותיו המקדימים פירעון חובותיהם הנחה בשיעור של 5 %.
3. העסק "שבלול" מעניק ללקוחותיו המקדימים פירעון חובותיהם הנחה בשיעור של 5 % כולל מע"מ.

4. העסק "דנית" מעניק ללקוחותיו 5 % הנחה כולל 15.5% מע"מ בעבור פירעון מידי של חובותיהם. ההנחה תחושב לפי מספר ימי הקדמת התשלום

1. העסק יפתח קיבל הנחת מזומן כסכום מוגדר.

200 ש"ח הנחה

$200 \times 16\% = 32$ מע"מ = 32. סכום ההנחה כולל מע"מ 232 ₪

$40,000 - 232 = 39,768$

הלקוח ישלם 39,768 לכיסוי חובו לאחר הנחת מזומן

2. העסק "עיצובי חן" קיבל הנחת מזומן לא כולל מע"מ שחושבה כאחוז מסכום החוב ללא התייחסות לתקופת הקדמת התשלום.

$$2,000 = 5\% \times 40,000$$

$$2,000 \times 16\% = 320 \text{ סכום ההנחה כולל מע"מ } 2,320 \text{ ₪}$$

$$40,000 - 2,320 = 37,680$$

הלקוח ישלם 37,680 ₪ לכיסוי חובו לאחר הנחת מזומן.

3. העסק "שבלול" קיבל הנחת מזומן כולל מע"מ שחושבה כאחוז מסכום החוב ללא התייחסות לתקופת הקדמת התשלום.

$$2,000 = 5\% \times 40,000 \text{ סכום ההנחה כולל מע"מ}$$

$$40,000 - 2,000 = 38,000$$

הלקוח ישלם 38,000 ₪ לכיסוי חובו לאחר הנחת מזומן.

4. העסק "דנית" קיבל הנחת מזומן כולל מע"מ שחושבה כאחוז מסכום החוב עם התייחסות לתקופת הקדמת התשלום.

$$40,000 \times 2\% \times 5 = 333 \text{ ₪ סכום ההנחה כולל מע"מ}$$

$$12 \times 100$$

$$40,000 - 333 = 39,367$$

הלקוח ישלם 39,367 ₪ לכיסוי חובו לאחר הנחת מזומן.

כאמור, בעת ניסוח שאלה לתלמיד, הינכם מתבקשים לציין את פרטי ההסכם בצורה המדויקת ביותר.

5.3 המסמך המתלווה להנחת המזומנים על הקדמת התשלום

מוציא החשבונית הוא מי שנוצרה לו ההכנסה. הנחת המזומנים שהתקבלה היא הכנסה אצל הלקוח ועל כן הוא מוציא חשבונית מס רגילה (העתק לעצמו ומקור לנותן ההנחה) כמו בכל הכנסה שלו ורושם על ההכנסה (הנחת מזומנים שהתקבלה) מע"מ עסקאות.

הספק מקבל את המקור של החשבונית ורושם הוצאה (הנחת מזומנים שניתנה) ומס תשומות כמו על כל הוצאה.

במקרה של לקוח שאינו עוסק המקבל את ההנחה על הספק להוציא חשבונית עצמית

6. הפיכת רשות הדואר לחברת דואר ישראל

חברת דואר ישראל, החלה לפעול מיום, ה-1 במרץ 2006, כחברה ממשלתית. כזכור, רשות הדואר **במתכונתה הקודמת** לא נכללה בהגדרת עוסק, אלא כמוסד ללא כוונת רווח ומשום כך לא גבתה מס ערך מוסף על שירותיה.

מענה תגבה חברת דואר ישראל מס ערך מוסף על שירותיה ומוצריה, וכעוסק מורשה תנפיק חשבוניות מס ללקוחותיה.

עוסקים מורשים אשר ירכשו שירותים מחברת דואר ישראל זכאים לקזז את מס התשומות בגין שירותים אלו.

סימוכין בדף <http://www.nfc.co.il/archive/001-D-95270-00.html?tag=11-19-31>

7. מדידת ערך המלאי - תקן חשבונאי מספר 26

חוזר זה בא להבהיר תקן חשבונאות מספר 26 בנושא מלאי שפורסם באוגוסט 2006 וחל על הדוחות הכספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2007.

תמצית תקן חשבונאות מספר 26 - מלאי:

מדידת המלאי - המלאי יימדד לפי הנמוך בין עלות לבין שווי מימוש נטו. יש לקבוע את עלות המלאי באמצעות נוסחת נכנס ראשון יוצא ראשון FIFO או באמצעות נוסחת ממוצע משוקלל של העלות, או בכל נוסחה אחרת המתאימה יותר לאופי המלאי.

הגדרות:

1. **מלאי -** (INVENTORY) הינו נכס המוחזק לצרכי מכירה במהלך העסקים הרגיל, בתהליך ייצור למכירה כזו או בצורה של חומרים שיצרכו בתהליך הייצור או שיצרכו במהלך הספקת השירותים.

2. **שווי מימוש נטו -** (NET REALISABLE VALUE) - אומדן מחיר המכירה במהלך העסקים הרגיל בניכוי אומדן העלויות להשלמה ואומדן העלויות הדרושות לביצוע המכירה.

3. **עלות המלאי** – תכלול את כל עלויות הרכישה, עלויות ההמרה ועלויות אחרות שהתהוו בהבאת המלאי למיקומו ולמצבו הנוכחיים.

ביאורים בדוחות הכספיים בנוגע למלאי יכללו:

- א. המדיניות שאומצה, לרבות נוסחת העלות שיושמה. (שיטת חישוב עלות המלאי).
- ב. סך הערך בספרים של כל הסוגים השונים של המלאי.
- ג. סכום המלאי שהוכר כהוצאה במהלך התקופה.
- ד. הערך בספרים של מלאי בשעבוד ספציפי כבטחון להתחייבויות.

מצ"ב דוגמה המתארת יישום חוזר זה בתוכנית הלימודים.

תרגיל הדגמה : מדידת ערך המלאי
האירועים הבאים טרם נכללו בחישוב המלאי של פריט "ספר כלכלה" בבית העסק "עיון ולימוד":

תאריך	פרטים	כמות	מחיר
19.12	מכירה, חש' 651	200	
22.12	קניה, חש' 2190	120	58
28.12	החזר מחש' 2190	(20)	
29.12	מכירה, חש' 652	60	
31.12	החזר מחש' 652	14	

נדרש :

- לחשב את עלות המלאי ליום 31.12.07 לפי שיטת FIFO (נכנס ראשון יוצא ראשון)
- מהו ערך המלאי שירשם בדוחות של בית המסחר אם ידועים הנתונים הבאים :
 - אומדן מחיר המכירה של פריט הוא 70 ₪ ליחידה.
 - הוצאות השיווק לצורך המכירה מוערכות בסכום של 420 ₪.
 - הוצאות הפרסום לצורך המכירה מוערכות בסכום של 8.50 ₪ לפריט.

תשובה לסעיף א'

הערכת מלאי " ספר כלכלה" בשיטת FIFO

תאריך	פרטים/אסמכתא	קניה		מכירה		יתרה	
		עלות	כמות	עלות	כמות	עלות	כמות
1.12	יתרה					53	150
						56	80
19.12	מכירה, חש' 651			53 56	150 50	56	30
22.12	קניה, חש' 2190	58	120			58	120
28.12	החזר מחש' 2190		(20)			56	30
						58	100
29.12	מכירה, חש' 652			56 58	30 30	58	70
31.12	החזר מחש' 652			58	(14)	58	84
	מלאי סופי		<u>100</u>		<u>246</u>		<u>84</u>
							<u>4,872</u>

תשובה לסעיף ב'

$$\begin{array}{rcl}
 84 \times 70 = 5,880 & \text{שווי מימוש נטו : מחיר המכירה} & \\
 & \text{בניכוי אומדן עלויות לצורך המכירה :} & \\
 & 420 & \text{הוצאות שיווק} \\
 & \text{הוצאות פרסום} & \\
 & \text{שווי מימוש נטו} & \\
 \underline{84 \times 8.5 = 714} & & \\
 \underline{(1,134)} & & \\
 4,746 & &
 \end{array}$$

מאחר ושווי מימוש נטו נמוך ממחיר עלות הרי ששווי מלאי סופי יהיה 4,746 ₪ (הנמוך מבין השניים).

8. כללים חשבונאיים, הנחות יסוד, עקרונות חשבונאיים ואילוצים

כללים חשבונאיים - מערכת הנחות יסוד, עקרונות ואילוצים המסדירים את תהליך עיבוד הנתונים החשבונאיים ואופן הצגת המידע בדיווחים כספיים, בדיוק מרבי ועל פי כללים ושיטות אחידים (אחידות ודיוק בדיווח).

הנחות יסוד :

אלו מוסכמות שהונחו בבסיס המקצוע :

הנחת העסק החי (הנחת ההמשכיות) – יש להניח שהעסק ימשיך לפעול גם בתקופות החשבונאיות הבאות, כל עוד לא הוכח אחרת.
דוגמה : יתרות החשבונות המאזניים עוברות משנה לשנה .

הנחת הישות החשבונאית הנפרדת - כל עסק מהווה יחידה כלכלית וחשבונאית עצמאית הפועלת בנפרד מבעליה.
דוגמה : לעסק יהיה חשבון בנק על שמו, הנפרד מחשבון הבנק הפרטי של בעליו. כמו כן, לבעל העסק יהיה חשבון משיכות פרטיות והון בעלים כביטוי לפעילות הנעשית בין בעל העסק לעסק.

הנחת המדידה במונחים כספיים - כל הדו"חות יוצגו בערכים כספיים ובאותה יחידת מטבע מקומית.
דוגמה : חשבון המלאי מוצג בערכו הכספי ולא בערכו הכמותי. ניתן להציג בנוסף לערך ביחידת המטבע המקומי בערך במטבע זר.

הנחת התקופה החשבונאית - ניתן לחלק את טווח חיי הישות לתקופות חשבונאיות, ולמדוד ולדווח על הפעילות העסקית בתקופות אלו.
תקופת הדיווח הבסיסית תהיה שנה שמתחילה ב- 1/1 - ומסתיימת ב- 31/12.

עקרונות:

אלו הם כללים המכתיבים לחשבונאי את דרך הטיפול והדיווח של הנתונים החשבונאיים פרט למקרים בהם ישנם אילוצים המחייבים חריגה מהעיקרון :

עקרון העלות ההיסטורית - יש לרשום כל נכס או התחייבות (למעט חריגים) בערכי העלות המקורית שלו.
דוגמה : ערך מבנה יוצג במאזן לאורך כל שנות חייו בעלותו המקורית, גם אם ערך המבנה ירד. הפחתת ערכו נעשית בחשבון פחת נצבר.

עקרון ההכרה בהכנסה : עקרון זה מציג קווים מנחים אשר על פיהם ניתן לקבוע מתי יש להכיר בהכנסות, לצורך מדידת הרווח שידווח בדו"ח רווח והפסד. עקרון זה בא לוודא שעיתוי זה יהיה קבוע ומוגדר כדי למנוע מהפירמה לבצע מניפולציות בעת הצגת הרווח התקופתי.
לדוגמה : כאשר הסתיימה הפעילות העיקרית הכרוכה ביצירת ההכנסה, התמורה ומועד הגביה ידועים בוודאות או ניתנים לאמידה אובייקטיבית. ישנן שתי גישות : גישת הביצוע המושלם כלומר, כאשר הסתיים מתן השירות. וגישת הביצוע היחסי כלומר, הכרה בהכנסה כסכום יחסי של מחיר השירות כיחס הפעולות שנסתיימו אל סה"כ הפעולות הדרושות לגמר השירות.

עקרון ההקבלה – דווח על הכנסה יעשה במקביל לדיווח על ההוצאות אשר היו לעסק בגין אותה הכנסה.
לדוגמה : פתיחת חשבונות כגון הוצאות מראש, הוצאות לשלם, הכנסות מראש והכנסות לקבל לצורך הקבלת ההוצאות להכנסות שיוצרו באותה תקופה חשבונאית.

עקרון העקביות - ניתן להעריך מידע בדוח כספי, רק אם ניתן להשוותו לדוח אחר מקביל בעסקים דומים, ובהשוואה באותה חברה של כמה שנים אחורה.
לדוגמה : עסק העריך מלאי על פי שיטת מסוימת, ימשיך להעריך את המלאי על פי אותה שיטה גם בשנים הבאות, אלא אם נוצרה סיבה המצדיקה החלפת השיטה. כנ"ל לגבי חישובי פחת.

עיקרון הגילוי הנאות (המלא). יש לכלול בדוחות הפיננסיים מידע חשוב וחיוני מצד אחד, ולהימנע מהצגת מידע לא רלוונטי ולא חשוב, מאידך. במסגרת עקרון זה יש להוסיף ביאורים מתאימים לפריטים הדורשים הסברים נוספים, כגון מידע לגבי סיכונים מסוימים אליהם חשופה הפירמה, מידע לגבי אירועים שהתרחשו לפני מועד פרסום הדוחות, תביעות משפטיות התלויות בפירמה ופירוט עסקאות, התחייבויות וזיכיונות מהותיים.

אילוצים:

כללים המאפשרים חריגה מעקרונות חשבונאיים וזאת על מנת לשמור על הנחות היסוד של המקצוע.

שמרנות- בהצגת הנכסים והרווח אין להכיר בהכנסה צפויה, בטרם העסק זכאי לה בפועל, אך הפסדים יש לרשום בעת צפייתם.

מהותיות – ניתן לשחרר מחובת גילוי פרטים שוליים שאינם מהותיים, אשר מכבידים ומסבכים את הדיווח בדיווחים שוטפים ובדוחים תקופתיים, כך שסה"כ התועלת שנשיג מהגילוי חייבת לעלות על העלות הכרוכה בהשגתו ובהצגתו. לדוגמה: עסק לא חייב להמשיך לפרט על מיחס חשמלי (שהוא נכס) בתקופות החשבונאיות העוקבות מכיוון שזה לוקח זמן וכסף, וזה בעצם בניגוד לעיקרון הגילוי המלא (הנאות).

ייחודיות בתעשיות ועסקים – יש להתייחס לנכסי הפירמה ופעילותה בהתאם לאופייה ועיסוקה. לדוגמה: מחשבים בעסק המוכר ציוד משרדי יחשבו כסחורה ואילו בחנות רהיטים יחשבו כנכסים.

9. ביטוח פנסיוני - חובה

רקע: החל מ-1 בינואר 2008 חויבו גם מעסיקים במגזר הפרטי להעניק תנאים פנסיוניים לעובדיהם.

תנאי הזכאות לפנסיה:

- על כל עובד/ת החל מגיל 21 - לגבר ו-20 לאישה ועד לגיל פרישת חובה ע"פ החוק.
- כל עובד שלא חל עליו ההסכם מיטיב.
- החל מ-1.1.2009 כל עובד יהיה זכאי לביצוע הפרשות לפנסיה לכשישלים 6 חודשי עבודה.
- תקופת הערכות, כל עובד שב-1.1.2008 יהיה מועסק 9 חודשים ומעלה.
- עובד שהתחיל לעבוד במקום עבודה והינו בעל ביטוח פנסיוני יהיה זכאי להיות מבוטח מהיום הראשון, ביצוע ההפרשות יחל לאחר שלושה חודשי עבודה – רטרואקטיבית או בתום שנת המס המוקדם מביניהם.

רכיבי השכר אשר יחשבו לצורך ביטוח פנסיוני:

השכר המבוטח הינו השכר הקובע כפי הקבוע בחוק פיצויי פיטורים (התשכ"ג 1963), ויכלול את שכר הבסיס וכן את כל התוספות הקבועות להן זכאי העובד. תקרת השכר המבוטח הינה השכר הממוצע במשק.

שיעורי ההפרשות מהשכר ישולמו מידי חודש בחודשו בהתאם לטבלה הבאה:

החל מיום	הפרשות עובד	הפרשות מעביד	הפרשות המעביד לפיצויים	סה"כ
1.1.2009	1.66%	1.66%	1.68%	5%
1.1.2010	2.5%	2.5%	2.5%	7.5%
1.1.2011	3.33%	3.33%	3.34%	10%
1.1.2012	4.16%	4.16%	4.18%	12.5%
1.1.2013	5%	5%	5%	15%
1.1.2014	5.5%	6%	6%	17.5%

הדרישות מהתלמיד:

רכיב ביטוח פנסיוני הינו **ניכוי חובה** מהעובד בדומה למס הכנסה, ביטוח לאומי ומס בריאות וניכוי חובה מהמעביד בדומה לביטוח לאומי.

במקצוע "ייסודות ניהול החשבונות" התלמיד נדרש להציג ידיעותיו בחישוב הניכוי מהעובד ובהצגתו בגיליון השכר.

במקצועות "ניהול חשבונות א" ו"פרויקט בחשבונאות ממוחשבת" התלמיד נדרש להציג ידיעותיו בחישוב הניכוי מהמעביד וברישום ביומן של הניכוי ושל העברת התשלום לקרן הפנסיה.

למען הסר ספק, אין התלמיד צריך לדעת את הנתונים בעל פה. בבחינת הברגרות ימסרו לתלמיד נתונים להם יצטרך להתייחס.

ביטוח פנסיוני- תרגיל דוגמה

(התרגיל מתבסס על נתוני 2008)

להלן גיליון שכר של שני עובדים בבית מסחר "חגים וחגיגות" לחודש אוגוסט 2008:

שם העובד	שכר יסוד	שעות נוספות	תוספת סיכון	נסיעות	ברוטו	בטוח לאומי ומס בריאות	מס הכנסה	ביטוח פנסיוני	סה"כ ניכויים	נטו לתשלום
יגאל חן *	4,000	600	400	100	5,100	227.64	127.37			
עמר דן *	8,000		100	300	8,400	623.64	714.39			
סה"כ	12,000	600	500	400	13,500	851.28	841.76			

* מצב משפחתי- רווק

נתונים נוספים:

א. תקרת השכר המבוטח הינה השכר הממוצע במשק ובחודש אוגוסט 2008 עמד השכר הממוצע על 7,664 ש"ח.

ב. שיעור הפרשות העובד מהשכר : 0.833%
נדרש:

חשב הפרשות העובד לביטוח פנסיוני, הצב בגיליון השכר וחשב שכר נטו.

פתרון:

$$\begin{aligned} \text{יגאל חן} &= 5,100 * 0.833\% = 42.48 \text{ ₪} \\ \text{עמר דן} &= 8,400 * 0.833\% = 63.84 \text{ ₪} \end{aligned}$$

שם העובד	שכר יסוד	שעות נוספות	תוספת סיכון	נסיעות	ברוטו	בטוח לאומי ומס בריאות	מס הכנסה	ביטוח פנסיוני	סה"כ ניכויים	נטו לתשלום
יגאל חן	4,000	600	400	100	5,100	227.64	127.37	42.48	397.49	4,702.51
עמר דן	8,000		100	300	8,400	623.64	714.39	63.84	1,401.87	6,998.13
סה"כ	12,000	600	500	400	13,500	851.28	841.76	106.32	1,799.36	11,700.64

ביטוח פנסיוני - המשך לתרגיל דוגמה

להלן גיליון שכר של שני עובדים בבית מסחר "חגים וחגיגות" לחודש אוגוסט 2008 :

שם העובד	שכר יסוד	שעות נוספות	תוספת סיכון	נסיעות	ברוטו	בטוח לאומי ומס בריאות	מס הכנסה	ביטוח פנסיוני	סה"כ ניכויים	נטו לתשלום
יגאל חן *	4,000	600	400	100	5,100	227.64	127.37	42.48	397.49	4,702.51
עמר דן *	8,000		100	300	8,400	623.64	714.39	63.84	1,401.87	6,998.13
סה"כ	12,000	600	500	400	13,500	851.28	841.76	106.32	1,799.36	11,700.64

* מצב משפחתי - רווק

נתונים נוספים :

א. ביטוח לאומי לשני העובדים חלק המעסיק - 703.84 ₪

ב. תקרת השכר המבוטח הינה השכר הממוצע במשך ובחודש אוגוסט 2008 עמד על 7,664 ש"ח.

ג. שיעור ההפרשות המעביד :

שנה	הפרשות מעביד לביטוח פנסיוני	הפרשות המעביד לפיצויים	סה"כ
2008	0.833%	0.834%	1.667%

נדרש :

א. חשב הפרשות המעביד לביטוח פנסיוני ולפיצויים ורשום פעולות יומן מתאימות לגיליון

השכר ולהפרשות המעביד.

פתרון : יגאל חן $5,100 * 1.667\% = 85.02$ ₪ עמר דן $7,664 * 1.667\% = 127.76$ ₪

תאריך	ח-נ חובה	ח-נ זכות	ז"פ	אסמ	פרטים	חובה	זכות
31.8	הוצ' משכורת	חוי' עובדים			ברוטו	13,500	13,500
	חוי' עובדים	חוי' מ"ה			ניכויים מהעובדים	1,799.36	841.76
		חוי' ב.ל					851.28
		חוי' בטוח פנסיוני					106.32
	הוצאות סוציאליות	חוי' ביטוח פנסיוני			ניכוי מעביד	916.26	212.78
		חוי' ב.ל					703.84

בההרה : שכר משולב כולל את הרכיבים הבאים : שכר יסוד (בסיס), תוספת יוקר על פי הגדרתה בחוק ותוספת ותק.

10. חשבונית זיכוי כחשבונית נוספת לתיקון טעויות (תוכנית לימודים יסודות ניהול חשבונות ופרויקט גמר)

ביאור זה בא להנחות ולסייע בהוראה ותרגול נושא זה כמענה ל:

א. בקשת מורים להבהרת הנושא.

ב. מניתוח ממצאי תשובות התלמידים בבחינות בגרות.

מניתוח תשובות התלמידים בבחינות בגרות עולות הבעיות הבאות:

1. בתיקון עסקה

-התלמידים נוטים למלא בחשבונית זיכוי/ חשבונית נוספת לתיקון טעות את הסכומים שהיו

צריכים להיות בחשבונית המקור ולא את ההפרשים לתיקון הטעויות.

-התלמידים מציגים בגוף **חשבונית זיכוי/ חשבונית נוספת** לתיקון הפרש סכומים כוללים

מע"מ ועליהם שוב מחשבים מע"מ.

2. בחישוב ריבית על פיגור/ הקדמה

התלמידים נוטים למלא **בחשבונית זיכוי/ חשבונית נוספת** לתיקון את הסכומים שמופיעים

בחשבונית המקור ולא את סכום הריבית בלבד.

להלן דוגמאות **לטעויות** נפוצות:

בדוגמאות חושב המע"מ לפי 15.5% כפי שהיה בתוקף לתאריך המסמך.

דוגמא 1

לפניך חשבונית/מס מספר 7431 שהונפקה על-ידי "צליל חזק".

עוסק מורשה 112222289		צליל חזק מערכות מוסיקה לכל סוגי הרכב	
תאריך <u>22.6.09</u>		חשבונית מס מספר 4452	
מקור		לכבוד מוסיקה ברכב, רח' הנשיא 88, רמת גן	
כמות	פרטים	מחיר יח'	סה"כ
2	רמקולים	1,400	8,200
5	רדיו דיסק לרכב	1,900	9,500
תנאי תשלום:		סה"כ	17,700
17.7.09	15.5% מע"מ		2,743.50
		סה"כ לתשלום	<u>20,443.50</u>
חתימה צליל חזק			

13 יום לאחר שהונפקה החשבונית, התגלתה בה טעות חישוב והונפקה **חשבונית נוספת**

לתיקונה.

נדרש:

א. להנפיק חשבונית זיכוי/ **חשבונית נוספת לתיקון** מס מספר 645 לתיקון הטעות. המסמך

נמצא בידי הלקוח.

תשובתו השגויה של התלמיד – התלמיד מעתיק את החשבונית ומחשב מחדש:

עוסק מורשה 112222289		צליל חזק
		מערכות מוסיקה לכל סוגי הרכב
תאריך 6.7.09		
מקור		
		חשבונית מס מספר 645
		לכבוד <u>מוסיקה ברכב</u>
סה"כ	פרטים	
2,800	2 רמקולים X 1,400	
9,500	5 רדיו דיסק X 1,900	
12,300	סה"כ	
1,906.50	15.5% מע"מ	
<u>14,206.50</u>	סה"כ לתשלום	
		חתימה <u>צליל חזק</u>

**הפתרון המצופה מהתלמיד- למלא רק את ההפרש.
המלצה להוראת הנושא המפתחת תהליך החשיבה וההבנה**

עוסק מורשה 112222289		צליל חזק
		מערכות מוסיקה לכל סוגי הרכב
תאריך 6.7.09		
מקור		
		חשבונית מס מספר 645
		לכבוד <u>מוסיקה ברכב</u>
סה"כ	פרטים	
5,400	תיקון סכום שגוי מחשבונית 4452 (-)8,200	
	(2,800)	
5,400	סה"כ	
873	15.5% מע"מ	
<u>6,273</u>	סה"כ לתשלום	
		חתימה <u>צליל חזק</u>

1	איתור הטעות במסמך	נרשם	8,200
2	חישוב הסכום הנכון	צריך היה להירשם	2,800
3	חישוב ההפרש	סכום לרישום במסמך	5,400
4	בחירת המסמך המתקן	א. חשבונית מס זיכוי או ב. חשבונית מס לתיקון הטעות	א. הפרש להקטנת העסקה ב. הפרש להגדלת העסקה
5	הוספת מע"מ במסמך		

דוגמא 2

להלן חשבונית מס' 85 שהונפקה בבית המסחר "משרדית"
ב- 23.6.2009 שילם הלקוח "אבני דרך" את חובו מחשבונית מס' 85.
בגלל הפיגור בתשלום הונפקה חשבונית מספר 76 בהתאם לתנאים הרשומים בחשבונית.

עוסק מורשה 098234598		משרדית שומרון 27, בני ברק	
תאריך <u>2.3.09</u> העתק		חשבונית מס מספר 85 לכבוד <u>אבני דרך, רח' הגיבורים 5, תל אביב</u>	
סה"כ	מחיר יח'	פרטים	כמות
1,250	250	ארונות אחסון	5
2,600	650	שולחנות מנהלים	4
3,850	סה"כ		
596.75	15.5% מע"מ	תאריך פירעון שוטף + 10 ימים	
<u>4,446.75</u>	סה"כ לתשלום	איחור בתשלום יגרוור ריבית בשיעור של 8% בחישוב שנתי	
		חתימה משרדית	

נדרש: לערוך חשבונית מס' 972:

- לחשב את תאריך פירעון החשבונית.
- לחשב את מספר ימי הפיגור בימים מדויקים.
- לחשב ריבית בעבור פיגור בתשלום.
- לציין על גבי המסמך "מקור" או "העתק", אם ידוע שהמסמך נמצא בידי "משרדית".

תשובתו השגויה של התלמיד – התלמיד מעתיק את נתוני החשבונית ובנוסף מפחית/מוסיף ריבית:

עוסק מורשה 098234598		משרדית שומרון 27, בני ברק	
תאריך <u>23.9.09</u> העתק		חשבונית מס מספר 972 לכבוד <u>אבני דרך</u>	
סה"כ	פרטים		
1,250	ארונות אחסון		
2,600	שולחנות מנהלים		
3,850	סה"כ		
71.15	ריבית פיגור		
3,921.15	סה"כ		
607.78	15.5% מע"מ		
<u>4,528.93</u>	סה"כ לתשלום		
		חתימה משרדית	

הפתרון המצופה מהתלמיד

תאריך הפירעון של חשבונית מספר 85 הוא 11.4.09 (שוטף עד סוף החודש ועוד 10 ימי אשראי בחודש הבא).

מספר ימי פיגור בתשלום : 73 ימי פיגור בתשלום

$$\frac{4446.75 * 73 * 8\%}{365} = 71.15$$

ריבית פיגורים

משרדית שומרון 27, בני ברק		עוסק מורשה 098234598
תאריך 23.9.09		
חשבונית מס מספר 972 העתק		
לכבוד אבני דרך		
סה"כ	פרטים	
71.15	ריבית בעבור פיגור בתשלום חש' 85	
71.15	סה"כ	
11.03	15.5% מע"מ	
82.18	סה"כ לתשלום	
חתימה משרדית		

המלצה להוראת הנושא המפתחת תהליך החשיבה וההבנה:

1	איתור/חישוב הסכום עליו תחושב הריבית/ ההנחה		<u>4,445.75</u>
2	חישוב הריבית/ ההנחה תוך הדגשת הסכום עליו יש לחשב את הריבית.	הסכום למילוי במסמך הוא סכום הריבית/ ההנחה	71.15
3	בחירת המסמך המתקן	א. חשבונית מס זיכוי ב. חשבונית מס או חשבונית מס נוספת לתיקון הטעות	א. הנחה ב. ריבית פיגורים
4	הוספת המע"מ במסמך		

מבנק ישראל נמסר כי המטבע בעריך 5 אגורות חדל להיות הילך חוקי בישראל החל מהיום 1.1.2008. ביטול המטבע בעריך 5 אגורות נעשה על פי צו בנק ישראל (ביטול שטרי כסף ומעות), התשס"ח-2008, שחתם עליו נגיד בנק ישראל, באישור הממשלה וועדת הכספים של הכנסת, כנדרש על פי חוק בנק ישראל.

ביטול המטבע בעריך 5 אגורות נעשה לגבי עסקות במזומן בלבד. הצו אינו מבטל את 5 האגורות מבחינה חישובית ורישומית.

אין אפוא צורך בשינויים כלשהם במחירים בקופות רושמות ובתוכנות מחשב. מחירים של מוצרים ושירותים ימשיכו להיות נקובים בסכום של 5 אגורות, וכמוהם יהיו הרישומים בשקים, כרטיסי אשראי, חשבונות בנק וכד'.
** מבנק ישראל הבהירו, כי עיגול הסכומים יעשה רק בעת הסיכום לתשלום במזומן. כללי העיגול הם:

סכומים המסתיימים באגורה אחת, ב-2 אגורות, ב-3 אגורות וב-4 אגורות יעוגלו כלפי מטה, ל-10 האגורות הקרובות, לדוגמה: תשלום סופי במזומן של 17.04 ₪ יעוגל ל-17 ₪. א) סכומים הנקובים ב-5 אגורות ומעלה יעוגלו כלפי מעלה ל-10 האגורות הקרובות, לדוגמה: תשלום סופי במזומן של 17.07 יעוגל ל-17.10 ₪.

נושא זה בא לידי ביטוי

בתוכנית הלימודים יסודות ניהול החשבונות בהוראת נושא קופה קטנה וספר קופה וכן בהנחיות לפרויקט הממוחשב יש לשים לב שלא ליצור בתשלומים/תקבולים במזומן סכומים שאינם כפולות של עשר אגורות. בעיקר בנושא קופה קטנה וכן הוצאות והכנסות במזומן.

**** בדוח קופה קטנה רק סה"כ הסכום לתשלום חייב להיות בכפולות של 10 אגורות, סכום ההוצאה וסכום המע"מ יכולים להיות רשומים בסכומים עם אגורות.**

12. הנפקת פנקסי שיקים בלתי סחירים כברירת מחדל

ביום 01/10/11 נכנס לתוקפו תיקון מס' 15 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981. במסגרת תיקון זה נקבעה על הבנקים, כברירת מחדל, החובה להנפיק ללקוחותיהם, יחידים שאינם תאגידים, טפסי שיקים משורטטים בתוספת מלים האוסרות על העברתם, אלא אם ביקש הלקוח אחרת.

המטרה העומדת בבסיס התיקון לחוק הבנקאות הינה להגן על יחידים העושים שימוש בשיקים ואינם מודעים לאפשרות להגביל העברתם, מפני הסיכונים הכרוכים בהעברת השיק לצד שלישי, שכן שרטוט השיק בתוספת מלים האוסרות על העברתו, מונעים מהמוטב בשיק להוסיף ולסחר השיק לצד שלישי.

הוראה זו איננה בבחינת חובה, שכן בכל הזמנה של פנקס שיקים רשאי הלקוח לפנות לבנק בבקשה לשינוי ברירת המחדל, כך שיונפק לו פנקס ובו שיקים לא משורטטים, שאינם כוללים מלים האוסרות על העברתם.

תיקון זה בחוק הבנקאות מגלם בתוכו הגנה משמעותית על צרכנים הנוהגים לשלם בעבור רכישותיהם בשיקים, ובעיקר במקרים בהם מסרו מספר שיקים דחויים תמורת מוצר או שירות שלא סופק להם בסופו של דבר. כך, בעוד הצרכן לא קיבל תמורה לכספו, סוחרו וגולגלו הלאה השיקים שנתן לצד שלישי, ובאמצעות התיקון בחוק תיחסך מהצרכן סכנה נוספת, שכן חרף ביטול השיק בשל אי קבלת הסחורה, עשוי הצרכן להיתבע על ידי הצד השלישי בדרישה לפירעון השיק.

הרחבה בנושא זה ניתן למצוא בקישור שלהלן וכן במאמרים נוספים שהתפרסמו.

(ראה חומר העשרה בהמשך)

<http://www.taxlawyers.co.il/articles.asp?ArticleID=1255>

חומר בנושא הנפקת שקים בלתי סחירים - חומר העשרה למורה

סיחור השיק הלאה על ידי מקבלו, כדרך לרכישת סחורות מספקים או נותני שירותים, הינו אמצעי תשלום רווח בקרב הסוחרים בישראל, אלא שהשיקים משמשים את הסוחרים ובעלי העסקים גם כאמצעי לגיוס אשראי בנקאי לצורך הפעילות השוטפת של העסק, ורבים נוהגים לנכות בחשבונותיהם שיקים שנתקבלו אצלם, כאשר לשם כך על השיקים להיות שיקים שסחירותם לא הוגבלה.

חרף הירידה ההולכת ונמשכת בשנים האחרונות בשימוש בשיקים כאמצעי תשלום, עדיין נותרו השיקים כאמצעי תשלום רווח, ועל כן, וכן בשל חוסר בבטוחות אחרות, הפכו השיקים הסחירים לבעלי העסקים הקטנים

והבינוניים כאמצעי מרכזי לגיוס אשראים מהבנקים, באמצעות ניכיונם, היינו מכירת הזכויות בהם לבנק, כנגד זיכוי חשבונם בתמורת השיקים בניכוי עמלה.

התיקון לחוק הבנקאות, על הברכה הטמונה בו בהגנה על צרכנים תמימים שלא קיבלו תמורה לכספם, עשוי להתגלות בקרוב כאליה וקוץ בה, שכן ריבוי התשלומים בעקבות תיקון החוק בשיקים משורטטים ששחירותם הוגבלה כברירת מחדל, יקטין משמעותית כמות השיקים הניתנים להעברה בין סוחרים ובעלי עסקים לבין עצמם כתשלום בעבור שירותים וסחורות, ואף יקטין משמעותית מאגר השיקים הניתנים לניכוי בחשבונותיהם בבנק, ובהכרח יוביל למצוקת אשראי.

המשמעות המעשית הינה הגבלת היכולת לקבלת אשראי, הן מסוחר אחד למשנהו באמצעות שימוש בשיקים מעותדים של לקוחות, והן מגופים בנקאיים, שבעידן שלאחר כניסתן לתוקף של הוראות בנק ישראל לעניין ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב, אינם ששים להעמיד אשראים נוספים לרבות מסגרת ניכיונות בחשבונות לקוחותיהם בלא בטחונות מתאימים, שאת חלקם מהווים השיקים לניכיון עצמם.

התיקון בחוק הבנקאות איננו חל על תאגידים, שכן הרציונל העומד בבסיסו הינו הגנה על הצרכן הפרטי, ועל כן המשמעות הינה כי חברות יוסיפו, כברירת מחדל, להוציא תחת ידיהן שיקים ששחירותם לא הוגבלה. בכך לא תבוא ישועה גדולה למצוקת האשראים הצפויה, שכן בעלי עסקים שעיקר פרנסתם על הצרכן הפרטי, עדיין יספגו מרבית הנזק הטמון בתיקון החוק.

מצב דברים זה עשוי להחמיר בעיה קיימת נוספת, שכן בהיעדר יכולת לנכות שיקים של צרכנים פרטיים, יפנו הסוחרים ויעמיקו השימוש במנהג נפסד נפוץ במחוזותינו - תופעת גלגול שיקים. כך צפויים הסוחרים להטות כתף איש לרעהו ולהחליף ביניהם שיקים, בלא קיומן של עסקאות יסוד אמיתיות בבסיסם, על מנת שיוכלו לנכות בחשבונותיהם כמות מספקת של שיקים לתחזוקת האשראים המועמדים בחשבונם.

במסגרת נוהג פסול זה ניתנים לשיקים המוחלפים מועדי פירעון סמוכים ומקבילים, ובטרם הגיע מועד הפירעון ולאחר קבלת האשראי הבנקאי, מבטלים הסוחרים איש-איש את השיקים שמסר. הנפגעים העיקריים מתופעה זו הינם הבנקים, הנותרים לאחר מעשה בהיעדר בטוחות אמיתיות לפירעון האשראי שהעמידו, ומן הצפוי שכצעדי מנע במסגרת הכנותיהם לקליטת הוראות תיקון החוק, עשויים להחמיר אף יותר דרישותיהם כתנאי לניכיון שיקים, וכן להגביל הסכומים הניתנים לניכוי ממושך יחיד. הסוחרים מצידם עשויים לגלגל התייקרות זו בגיוס האשראים על הצרכן, באמצעות העלאת מחירים.

בכך ייווצר מעגל קסמים, שיחריף ויעמיק קשייהם של העסקים הקטנים בגיוס אשראים ואף צפוי להגביר הפניה לגיוס אשראים חוץ-בנקאיים, דוגמת השוק האפור, על הבעייתיות הכרוכה בכך, ובתוך כך גידול השימוש בחברות גבייה מפוקפקות.

אין ספק כי בעלי עסקים קטנים ובינוניים, שיתקשו בקבלת אשראים ויתרגמו זאת לעליית מחירים, צפויים להפסיד בתחרות הקיימת והקשה ממילא מול חברות עסקיות גדולות והרשתות, ודומה כי אנו צפויים לגידול בשיעורי בעלי העסקים הקטנים שנאלצים לחסל את עסקיהם.

בעלי העסקים הקטנים והבינוניים אמנם צפויים להיות הנפגעים העיקריים של הוראות תיקון החוק, אך לא היחידים. ברשות צרכנים רבים, בעיקר משכבות חלשות באוכלוסייה, אין כרטיס אשראי מעצם העובדה שאין גורמים בנקאיים המוכנים להסתכן ולהעמיד לרשותם מסגרת אשראי. היכולת היחידה של צרכנים אלו לקבלת אשראי-מה ודחיית תשלומים, הינה באמצעות תשלום בשיק דחוי. לא מן הנמנע כי בעלי עסקים יבקשו לנצל חולשה זו וכתנאי לפריסת תשלומים יחייבו תשלום בשיק ששחירותו לא הוגבלה. בכך תמצא הברכה שבהוראות

תיקון החוק לבטלה, משצרכנים אלו ישובו להיות תחת הסיכון של סיחור השיק שמסרו לידי צד שלישי.

היתכנות נוספת הינה כי חלק מבעלי העסקים ימנעו תשלום בשיק שסחירותו הוגבלה ויאפשרו תשלום במזומן או בכרטיס אשראי בלבד, שכן את התקבולים העתידיים בכרטיסי האשראי יכולים הם לשעבד לטובת הבנק כדרך לגיוס אשראי, וגם בכך תיגרם פגיעה ניכרת בצרכנים אלו, שאין כרטיס אשראי ברשותם. אין ספק כי מדובר במהלך שנועד להגן על הצרכן, ולמנוע בעדו מלהיות מחויב בתשלום בגין סחורות ושירותים שלא סופקו לו בסופו של דבר, בין בערכאות משפטיות על ידי בנקים שהעמידו אשראים בגין שיקים אלו, במקרה הטוב, ובין על ידי גורמים סימפטיים פחות מהשוק האפור, ששיקים אלו נתגלגלו לידיהם, במקרה הפחות טוב. אלא שספק אם מכלול השיקולים, שהעיקרים שבהם הובאו לעיל, נשקלו בטרם קבלת תיקון חוק הבנקאות, וביחוד משעה שמן המפורסמות הוא כי המשתמשים העיקריים בשיקים הינם צרכנים נטולי כרטיסי אשראי

13 הבהרות בנושאי לימוד שונים

א. תאריך פירעון ממוצע של מספר שיקים או מספר חובות.

בעת חישוב מספר הימים שאותם יש להוסיף לתאריך הבסיסי, יש לעגל את התוצאה המתקבלת מחישוב הימים כלפי מעלה בלבד.

דוגמה :

שיק מספר	סכום	תאריך פירעון	ימים	מספרי ריבית
500	22,000	16.2.2012	0	0
501	19,000	15.5.2012	89	1,710,000
502	10,000	19.8.2012	185	1,850,000
503	30,000	28.10.2012	255	7,650,000
סה"כ	81,000			11,210,000

הערה :

בפברואר 2012

$$11,210,000 : 81,000 = 138.40$$

139 ימים לאחר תאריך הבסיס יהיה מועד הפירעון הממוצע של השיקים הנ"ל כלומר

4.7.2012

ב. עיגול סכומים

חובה לעגל, על פי כללי העיגול המקובלים, תוצאות סכומים המתקבלים מהחישובים השונים.

(שתי ספרות אחרי הנקודה העשרונית).

לא תתקבלנה תשובות בהם יש יותר משתי ספרות לאחר הנקודה העשרונית.

ג. **תאריך רישום ביומן פעולת תיקון/ביטול רישום שגוי (סטורנו)**
תאריך הרישום ביומן יהיה על פי התאריך שבמסמך. ולא במועד גילוי הטעות.

ד. **משיכות פרטיות בסחורה**

משיכה פרטית בסחורה על ידי בעל העסק נכלל בחוק מע"מ בסעיף ביחסים מיוחדים

מחיר הסחורה שירשם בעת משיכה פרטית הוא שווי השוק - מחיר המכירה

להלן סעיף 10 בחוק מע"מ הדן בנושא:

10. עסקה שמחירה מושפע מיחסים מיוחדים בין הצדדים, או שלא נקבע לה מחיר, או שתמורתה כולה או מקצתה איננה בכסף, **יהא מחירה המחיר שהיה משתלם בעדה בתנאים רגילים**; לא ניתן לקבוע את המחיר בדרך זו, יהא מחירה עלות הנכס או השירות בתוספת הריווח המקובל באותו ענף.

להלן סעיף 85 לפקודת מס הכנסה הדן בעניין:

סעיף 85 הערכת מלאי עסקי במקרים מסוימים

(א) בחישוב ההשתכרויות או הרווחים מעסק לעניין פקודה זו, יראו מלאי

עסקי שהיה שייך לאותו עסק במקרים האמורים להלן **כנמכר ב"סכום השווי"**:

(1) מלאי עסקי השייך לעסק בעת שהופסק או שהועבר;

(2) **מלאי עסקי שהוצא או שהועבר מהעסק שלא בתמורה או שלא בתמורה מלאה**, וכן מלאי עסקי

בעסק שהפכוהו לנכס קבוע באותו עסק.

"סכום השווי"

- **הסכום שאפשר היה לקבל תמורת המלאי העסקי ממוכר מרצון לקונה מרצון** כשהוא נקי מכל שעבוד

הבא להבטיח חוב, משכנתה, או זכות אחרת הבאה להבטיח תשלום; אולם אם פקיד השומה שוכנע, כי המחיר

בעד המלאי נקבע בתום לב בלי שהושפע במישרין או בעקיפין מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה

ובמקרקעין גם בתנאי שהמכירה נעשתה בכתב - יהא סכום השווי המחיר שנקבע.